

DARUM SOGN

Børne- og familiegudstjeneste i Darum Kirke

Som noget nyt afprøves der nu en gudstjenesteform, som er blevet til med særligt henblik på søndage med barnedåb, hvor der ofte er mange børn i de stadigt voksende dåbsfølger.

Hvad indhold angår, er børne- og familiegudstjenesten i store træk bygget op som en almindelig søndagsgudstjeneste med både prædiken og altergang – og naturligvis barnedåb! – men det er hensigten, at den kortere og mere frie form vil egne sig til børnefamilier.

Der afholdes børne- og familiegudstjeneste for første gang d. 24. oktober kl. 10.

På nuværende tidspunkt er der ikke planlagt flere, men det kan komme i forbindelse med planlægning af dåb. Kirkegængere udenfor dåbsfølget vil derfor kunne orientere sig om datoerne for disse gudstjenester ved at se efter opdateringer på gudstjenesteplanen ved kirken.

KIRKELIG VEJVISER

Sognepræst Thea Laukamp
then@km.dk
Feilbergvej 15
St. Darum
6740 Bramming
7517 9220

Træffes ikke mandag, men

Tirs.-ons. 8-16

Torsdag 8-18

Fredag 8-15

Lør.-søn. Efter aftale

Graver
Thomas Bruun
Hverdage undt. mandag, fra kl. 8 - 16
tlf. 2164 2346
E-mail: darumkirkegaard@mail.dk

Menighedsrådets formand:
Anton Nielsen
Lille Darumvej 7
6740 Bramming
Tlf.: 7517 9018

Redaktion af sognebladet:
Thea Laukamp (ansvarshavende)
Thomas Andersen (layout)
Menighedsrådet (tryk)
Indlæg til næste nr. sendes
senest 15. november 2021
til then@km.dk

Til jer, der skal have konfirmation i 2022!

Som tidligere oplyst på darum.dk vil konfirmationsforberedelsen i 2021-22 have en anden form end førhen. Dette skyldes frisættelsesordningen for skolerne i Esbjerg Kommune.

Form:

Konfirmationsforberedelsen afvikles på følgende måde:

- Temadage (*Tirsdays fra 8-14.30, samt en halv temadag torsdag d. 7. april*)
- Obligatorisk deltagelse i gudstjenester (*10 gudstjenester i valgfri kirke, men primært sognekirken. Præsten underskriver efter hver deltagelse på et "klippekort", som udleveres til konfirmanderne efter introgudstjenesten. Konfirmandernes gudstjenestedeltagelse skal fordeles jævnt over forløbet med forberedelse; f.eks. 5 gudstjenester før jul og 5 efter. Selve konfirmationen tæller ikke med – den går jeg ud fra, de helt frivilligt har stor interesse i!*)
- Hjemmearbejde (*enkle hjemmeopgaver, som skal laves imellem temadagene.*)

Ved ovenstående metode vil lovkravet om minimum 48 timers konfirmationsforberedelse forud for konfirmation blive opfyldt.

Temadagene falder således:

5/10, 16/11, 7/12, 3/2, 10/3, 7/4.

Deltagelse i temadagene bør prioriteres højt af konfirmanderne, da de går glip af megen forberedelse ved blot at være fraværende én gang.

Tilmelding:

Gennem forløbet vil der komme relevante oplysninger på www.sogn.dk/darum > Konfirmation 2022. I vil få besked pr. mail, hvis der lægges noget op, som I skal læse igennem. Her finder I også tilmeldingsblanketten, som I bedes printe ud, udfylde, og aflevere i min postkasse. Blanketten kan også indscannes og sendes pr. sikker mail via sogn.dk eller afleveres i forbindelse med introgudstjenesten – se nedenfor.

Introgudstjeneste:

Konfirmander og forældre (mindst én fra hver familie) inviteres til introgudstjeneste søndag d. 3. oktober kl. 10 i Darum Kirke. Efter gudstjenesten er der en pause på 10 minutter til forfriskning, hvorefter jeg vil fortælle lidt om konfirmation og konfirmationsforberedelse.

Her vil man også kunne stille eventuelle spørgsmål. Tilmeldingsblanket til introgudstjenesten findes i forlængelse af tilmeldingsblanketten til konfirmationsforberedelse. Tilmelding til introgudstjenesten skal ske senest 1. oktober.

Efter nytår inviteres I forældre igen til et møde, hvor der er særligt fokus på selve konfirmationen, d. 15. maj 2022 kl. 10.

Jeg glæder mig indtil videre til at se jer den 3. Oktober!

Med venlig hilsen
Thea Laukamp

Ændringer af søndagsgudstjenesten i Darum Kirke

Som nævnt i sognebladets juni-udgave er der, i kølvandet på coronanedlukningens restriktioner for gudstjenesteholdelse, blevet arbejdet med forløbet for søndagsgudstjenesten i Darum – også kaldet "gudstjenestens liturgi." Menighedsrådet havde da ansøgt biskoppen om lov til at gennemføre ændringer i liturgien ud fra en teori om, at "færre ord i gudstjenesten = dybere mening." Gudstjenesten er ikke bare blevet gjort kortere, fordi dette skulle være en kvalitet i sig selv, men fordi vi i nedlukningsperioden har måttet "skære fedtet fra" og derved er blevet

opmærksomme på, hvad det vigtigste er ved gudstjenesten. Og hvorfor så egentlig stoppe dér; hvorfor ikke fjerne det, der betragtes som mindre vigtigt/meningsfuldt? Der er også blevet byttet om på nogle led med henblik på at skabe et lettere flow i gudstjenesten. I starten af juli modtog vi biskoppens godkendelse af den nye liturgi!

På en almindelig søndag uden dåb vil gudstjenesten holdes som vist nedenfor.

Er der barnedåb, så vil den finde sted efter den salme, der synges efter prædikenen.

Præludium (navnet for det musikalske forspil ved organisten)

Hilsen (*Menigheden svarer "og med din Ånd!"*)

Kollekt (*Menigheden svarer "amen"*)

Evangelielæsning

Salme før prædikenen

--

Prædikenen

Trosbekendelse efterfulgt af 123 v. 7

Apostolsk velsignelse

(Meddelelser)

--

Salme efter prædikenen

Nadverritual A (uden indledning, m. menighedssvar)

Altergang – gående

Bortsendelsesord

Nadversalme/salmevers

Kirkebøn

Udgangslæsning – fra NT eller GT

Aronitisk velsignelse (*Menigheden svarer "amen" tre gange*)

Udgangssalme

Postludium (navnet for det musikalske efterspil ved organisten)

Det er muligt, at ovenstående slet ikke siger læseren noget.

Det er også muligt, at man slet ikke vil bemærke nogen forskel, når man kommer i kirke.

Derfor får interesserede på næste side en gennemgang af de væsentligste ændringer.

1. Færre bønner

Der bedes ikke længere ind- og udgangs bøn, og endnu en bøn er derudover blevet fjernet.

2. Færre bibellæsninger

Der plejer at være to bibellæsninger før prædikenen samt evangelielæsning fra prædikestolen. Evangelielæsningen er nu første læsning, da det er den, som er centrum for både prædiken og salmevalg. Der læses en af søndagens øvrige bibellæsninger ved gudstjenestens afslutning.

For tiden læses bibelteksterne i øvrigt fra den helt nye bibeloversættelse, Bibelen 2020.

3. Kortere nadverritual

I Ritualbogen 1992 er der tre forskellige ritualer for nadverens indstiftelse. Hidtil har vi benyttet ritual B i Darum, hvorunder menigheden også skal synge salmen "O, du Guds lam." Nu benytter vi det kortere ritual A, som betragtes som det mest jordnære.

4. Gående altergang

At knæle er et vigtigt symbol i forbindelse med dét at gå til alters, da man med sin krop viser, at man forstår sig mindre end Gud. Under coronakrisen har vi været forhindret i at måtte knæle ved alteret, som man plejer. Det har henledt

opmærksomheden på, at gående altergang er mindre besværligt for gangbe-
sværede, og at flere deltager i denne form for altergang. Hvem ved; måske er der også nogen, der finder det lidt flovt at knæle foran alteret foran de andre kirkegængere?

Og det allervigtigste ved altergangen må siges at være, at så mange som muligt deltager – ikke, om man knæler eller går!

5. Færre salmer

Når flere gudstjenesteled udelades, får det også betydning for mængden af salmer. Ifølge Ritualbogen 1992 skal der være 5-6 salmer – nu er der 4! Da vi var forhindret i at synge med på salmerne viste det sig, at fællessangen på salmerne er det vigtigste for mange kirkegængere.

Måske vil det nu være muligt at have luft og stemme til at synge med på dem alle, og ikke kun de første par stykker?

6. Kortere varighed

Alt det ovenstående må nødvendigvis have indflydelse på den samlede varighed af gudstjenesten.

60 minutter er almindelig varighed – nu varer en gudstjeneste i Darum Kirke 35-45 minutter.

Men alt dette giver naturligvis bedst mening, når det opleves i det kirkelige rum.

Så måske ses vi snart til gudstjeneste i sognekirken?

Det er til slut vigtigt at understrege, at der ingen ændringer er sket i forhold til vielse, begravelser/bisættelser og konfirmation.

*På vegne af
Menighedsrådet,
Thea Laukamp*

Fødsel, dåb, bryllup og begravelse – hvordan og hvorledes?

Fødsel – faderskab og forældremyndighed

Nybagte forældre, som ikke er gift med hinanden, skal indsende en omsorgs-og ansvarserklæring til sognepræsten. Her vedkender manden faderskabet og I får fælles forældremyndighed. Blanketten skal være indsendt og godkendt af præsten senest 14 dage efter barnets fødsel, ellers sendes faderskabssagen videre til Familieretshuset. Blanketten udfyldes og signeres digitalt på www.borger.dk - familie og børn - faderskab, medmoderskab og forældremyndighed.

Dåb

Når I ønsker barnedåb, så ret henvendelse til præsten i god tid forud for den dato, I kunne tænke jer, og forhør jer om gudstjenestens tidspunkt m.m.

Dåb kan både finde sted ved en søndagsgudstjeneste og om lørdagen til en separat dåbsgudstjeneste (klokken 10), hvilket for nogle kan være en god løsning af diverse praktiske årsager. Kontakt præsten i god tid for at forhøre jer om, hvornår det kan lade sig gøre. Der er ikke mulighed for lørdagsdåb på alle lørdage - som udgangspunkt den anden lørdag i hver måned.

Kontakt præsten igen 10-14 dage forud for dåbsdagen og aftal et tidspunkt for en dåbssamtale.

Samtalen finder som regel sted i forældrenes hjem, men andet kan aftales.

Før dåbssamtalen finder sted, skal I finde 2-5 personer, der skal stå fadder for barnet, hvoraf den ene er den, der bærer barnet. Til dåbssamtalen skal I have skrevet navne og adresser ned på fadderne (CPR-numre er ikke nødvendigt.) Det kan også være en af forældrene, der bærer barnet.

For at være fadder til et dåbsbarn er det et krav, at man er døbt med den kristne dåb og mindst er 13 år gammel/er startet på konfirmationsforberedelsen.

Vielse

Ret henvendelse til præsten i god tid og forhør jer om tidspunktet for vielsen.

Ca. 14 dage før vielsen kontaktes præsten igen om et tidspunkt for en vielsessamtale.

Samtalen finder som regel sted i brudeparrets hjem, men andet kan aftales om nødvendigt.

Inden vielsessamtalen skal I have udstedt en prøvelsesattest hos kommunen – vær opmærksom på, at prøvelsesattesten kun er gyldig i 4 måneder.

I skal også nedskrive navne og adresser på to vidner til vielsen, som indføres i kirkebogen.

Til vielsessamtalen med præsten afleverer I prøvelsesattesten og vidners navne og adresser.

Det er i øvrigt en god idé at gøre sig nogle overvejelser om, hvilke salmer, der skal synges, da det i høj grad er med til at gøre kirkevielsen festlig.

I kan finde inspiration på www.dendanskesalmebogonline.dk og lytte til indspillede versioner af salmerne på www.lyttildanskesalmer.dk.

Salmevalg aftales med præsten til vielsessamtalen.

Kontakt graveren ved kirken vedr. pyntning af kirken på vielsesdagen.

Begravelse/bisættelse

Dødsfaldet bør anmeldes til præsten i afdødes bopæls sogn telefonisk eller ved fremmøde.

Dato og tidspunkt for begravelseshandlingen aftales med præsten.

Hvis der skal være udsyngning fra hjemmet/plejehjemmet/sygehuset, så oplys også dette tidspunkt for præsten, hvis I ønsker, at præsten skal medvirke.

Der aftales også et tidspunkt, hvor de efterladte mødes med præsten til en samtale om det praktiske i forbindelse med højtideligheden i kirken. Her taler man om afdødes liv med henblik på den ligprædiken, som præsten holder i kirken/kapellet i forbindelse med begravelsen. Vær opmærksom på, at det også er muligt, at der holdes en ikke-personlig prædiken, såfremt dette var afdødes ønske.

Til begravelsessamtalen vælges også hvilke salmer, der skal synges i kirken og ved graven/rustvognen. Her kan www.dendanskesalmebogonline.dk være en hjælp, hvis man ikke har et eksemplar af salmebogen fra 2003.

Denne samtale holdes for så vidt muligt på afdødes bopæl, men andet kan aftales efter omstændighederne. Begravelsen skal senest finde sted 14 dage efter dødsfaldet er indtrådt.

Kontakt graveren ved kirken vedr. evt. udvælgelse af gravsted og pyntning i kirken på begravelsesdagen.

Ved møde med graveren udleveres en folder *Vejledning om Darum Kirkegård*, vedr. gravsteder og pasningsaftaler.

Vær opmærksom på, at præst og organist har ret til ikke at tillade salmer/sange der ikke findes i den autoriserede salmebog, samt musik, der ikke kan betegnes som kirkemusik.

Se kontaktinformationer på præst og graver forrest i bladet og på www.sogn.dk/darum.

Covid-19-restriktioner pr. 1. september 2021:

- Pr. 1. september 2021 gælder der ikke længere særregler eller restriktioner for folkekirken og andre trossamfund.
- Alle dele af det danske samfund skal dog stadig medvirke til at holde smitten under kontrol.
- Der forefindes håndsprit i våbenhuset.
- Og selvfølgelig: Hold derudover god afstand.

Kommende arrangementer

Åbent Sognehus

7. september kl. 14-16

Samvær i sognehuset med kaffe og brød og fællessang – Organist Tina Horsbøl og Bente Kjøller sidder ved klaveret.

Litteraturkreds

23. september kl. 14-16

"Under en strålende sol" af Khaled Hosseini.

Bogen handler om Mariam og Laila – to afghanske kvinder, som i udgangspunktet ikke har meget tilfælles. For den midaldrende Mariam har livet fra begyndelsen været tungt, hvorimod teenagepigens Laila er født på solsiden. Men kvindernes veje krydses, da Taliban vinder krigen og tager magten i Afghanistan.

I Litteraturkredsen er det den almindelige læseroplevelse, der er i centrum, og præsten agerer – om nødvendigt – ordstyrer. Tilmeldingsfristen er overskredet, men det er stadig muligt at deltage: Ring til Thea Laukamp for aftale om afhentning af bogen i præstegården.

Foredragsaften:

"Adam og Eva og Patrick fra Herlev" ved Søren Holst

Torsdag d. 30. september kl. 19 i Sognehuset

Søren Holst har en ph.d. i teologi og er lektor i Det Gamle Testamente på Det Teologiske Fakultet i København. Han har medvirket i arbejdet med oversættelse til Bibelen 2020, som i dette kirkeår benyttes til vores gudstjenester i Darum, og det er dét arbejde, han denne aften vil fortælle om.

"Patrick fra Herlev eksisterer ikke. Bibelselskabet har opfundet ham, for at oversætterne kunne bruge ham som forbillede i arbejdet: "Kan Patrick, som er 14 år, uden videre forstå denne sætning?", har vi spurgt os selv. Hvis svaret var "Nej" eller "Tjoh, tjah", var oversættelsen ikke god nok endnu. Foredraget fortæller om, hvordan man oversætter for læsere, der overhovedet ikke kender Bibelen i forvejen – og illustrerer det rundhåndet med eksempler fra arbejdet med de kendte fortællinger fra Bibelen begyndelse."

Deltagelse er gratis.

Arrangementsudvalget

Kommende arrangementer

Høstgudstjeneste

Søndag d. 3. oktober kl. 10

Årets konfirmander og deres forældre er særligt indbudt til årets høstgudstjeneste – naturligvis sammen med resten af sognet! Vi synger de traditionelle høstsalmer og efter gudstjenesten er der kirkekaffe ved menighedsrådet. Efterfølgende er der orientering om konfirmationsforberedelse for konfirmander og forældre i kirkerummet.

Åbent Sognehus

12. oktober kl. 14-16

Vort lokale medlem af Ældrerådet i Esbjerg kommune, Tommy Petersen, fortæller om Ældrerådets arbejde og om valget den 9. november til Ældrerådet. Der bliver nok også tid til en sang eller to.

" En sønderbydreng fortæller"

Tirsdag den 2. november kl. 19.30 i sognehuset

Kresten Pedersen (Sønderbyvej 13) er født og opvokset i Sønderby og han bor der stadig med sin familie.

Kresten kender Sønderby som sin egen bukselomme.

I Lokalårbogen for Bramming-Eggen 2019 er der en artikel, hvor Kresten Pedersen fortæller om sin barndom og opvækst i Sønderby i 50`erne og 60`erne. En artikel om en god og tryk barndom i en overskuelig verden. Samtidig er det et tidsbillede, hvor vi i dag må undres over hvor meget der har ændret sig i Darum.

Sønderbyvej 21 (1972), hvor Kresten Pedersen er opvokset

Kresten fortalte til Ingrid Marie Lorentzen, der skrev artiklen på baggrund af deres samtaler. Der er meget mere at fortælle! Så de fortsætter samtalen ved arrangementet i Sognehuset.

Menighedsrådet og Sognearkivet står for arrangementet. Der bliver serveret kaffe og kage.

Vel mødt!

Åbent Sognehus

9. november kl. 14-16

Elisabeth Rasmussen, Darum, fortæller om Lokalårbogen 2021, der udgives hvert år af Lokalhistorisk Forening for Bramming-egnen. Om indlæg fra Darum.

Kommende arrangementer

Litteraturkreds: "Meter i sekundet" af Stine Pilgaard

Torsdag d. 18. november kl. 14-16

Denne humoristiske roman handler om et ungt par bosætter sig på en højskole i Vestjylland med deres lille barn. De træder ind i en verden af fællessang, økolærere og en stærk vilje til lokalsamfundet. Han er lærer på skolen, og hun er med som påhæng. Teoretisk set vil hun gerne fællesskabet, men kommer alligevel til at skrive anti-højskolesange med en af de andre påhæng. Det bliver blandt andet til Slagsang for påhæng og Sommersang uden sol og en salme, en vuggesang, en drukvise. Langt hen ad vejen vil hun også gerne integreres i lokalsamfundet, men hun kommer skævt ind i de sociale sammenhænge, hun kan ikke rigtig afkode den vestjyske samtaleform, de korte sætninger og lange pauser.

Viser det sig, at denne bog ikke kan skaffes til ovenstående dato, bestilles i stedet Herman Bangs "Ved Vejen", og så tager vi Stine Pilgaard på et andet tidspunkt.

Åbent Sognehus

7. december kl. 14-16

Julemøde med Sognepræst Thea Laukamp og organist Tina Horsbøl og Bente Kjøller.

Juletraktament ved kaffeholdet.

Boganbefaling

Svend Brinkmanns "Mit år med Gud"

Psykolog og forfatter Svend Brinkmann er ikke alene ophavsmand til "nej-hattens" folkebølge og opfordringerne til, at vi skal turde "gå glip" af ting – han har også skrevet indtil flere glimrende bøger, som ligger til grund herfor.

Han har ved flere lejligheder modtaget kritik af præster og kirkeligt interesserede for, at han i sine bøger syntes bevidst ikke at ville nævne Gud med et ord. Dette virkede naturligvis kun påfaldende, fordi hans tanker netop er i tråd med megen nutidig kristendomsforkyndelse. Men Svend Brinkmann har undskyldt sig med, at det skyldes, at han simpelthen ikke vidste særlig meget om Gud. Som psykologiuddannet kulturkristen har det ganske enkelt ikke været inde på lystavlen! Det råder han bod på i bogen "Mit år med Gud", 2020. I dagbogsform reflekterer Svend Brinkmann over et helt år over forskellige mere eller mindre centrale emner i kristendommen: Den udødelige sjæl, livet efter døden, tro, viden og tvivl, Guds væsen og så videre.

Det er der kommet en anbefalelsesværdig bog ud af. Til tider er dens indhold udfordrende, til tider noget letbenet – men eftersom det hele bygger på Brinkmanns personlige, ærlige refleksioner, kan han jo ikke bebrejdes for hverken det ene eller det andet. Læs den og bliv klogere – eller bare for at få sat gang i overvejelserne!

Thea Laukamp

En Dag med MILJØ og NATUR i Darum lørdag den 18. september 2021

Program:

- 10.00 – 12.00 Affaldsindsamling i Darum. Vi har fået tildelt en rute via "Ren Natur". Vi får kr. 3.000 for at indsamle affald i vores egen by. Vi mødes ved Kvindeegen overfor Sviegade 4. Her vil der blive uddelt veste, gribejern og affaldsposer
- 12.30 – 13.00 Indvielse og navngivning af den nye regnvandssø ved Gl. Darumvej. Der vil op til indvielsen være en konkurrence, hvor alle kan komme med forslag til søens navn. Forslag sendes på mail til lokalraad@darum.dk. Et udvalg med en repræsentant fra Darum Sognearkiv, en ung fra Darum Børneby og en fra Lokalrådet udvælger vinderen og dermed navnet.
- 13.00 - Fælles hygge med lidt spiseligt. Der er mulighed for at købe øl og vand.
- Ved regnvandssøen vil Leif Wagner fra Danmarks Naturfredningsforening være til stede. Han fortæller om de vilde blomster og dyrene omkring regnvandssøen.
  - Lokalrådets Biodiversitetsgruppe uddeler en lille pose blomsterfrø til børnene.
  - Der vil blive mulighed for at høre mere om Esbjerg Kommunes #DKVild Natur-projekt.
  - Uddeling af materialer fra Nationalpark Vadehavet

Vel mødt i det grønne!

Dagen er arrangeret af *Darum Lokalråd* og
arbejdsgrupperne *Den Grønne Bande* og *Biodiversitetsgruppen*

Det er efterhånden længe siden vi har meldt ud omkring butikspanerne i Store Darum, og mange har spurgt ind til, om planen stadig er at få en dagligvarebutik i vores by. Vi kan i butiksudvalget bekræfte, at vi fortsat arbejder med etableringen. Det kunne være bekvemt at give coronakrisen hele skylden, for at vi ikke har butikken allerede, og også årsag til at stormødet omkring butikken ikke har kunnet afholdes. Til gengæld har coronakrisen vist, at vi i høj grad vil kunne have glæde af en butik i Darum, men sandheden er, at det er finansieringen af projektet som er hovedudfordringen.

Vi har efterhånden været i kontakt med en bred vifte af finansielle institutioner, som har stillet så store krav til egenkapitalen, at dette ikke har været realistisk at arbejde videre med. Vi har i dag dialog med et pengeinstitut der har ageret positiv over for projektet, og der pågår stadig en positiv dialog med pågældende pengeinstitut. Vi er ligeledes i kontakt med diverse organisationer, der kan have positiv indflydelse på finansiering og drift.

Vi kan i udvalget bekræfte de udsagn, der ofte er fremme i medierne, at det er meget svært at få lånemuligheder til etablering af erhvervsformål i landdistrikter. På trods af at vi har endog meget fine markedsundersøgelser, fornuftige budgetter og en god projektbe-

skrivelse, ja så er det i høj grad "regnearkene" der afgør det hele.

Som sagt arbejder vi i udvalget videre med projektet, fordi vi anser det som realistisk med etablering af en dagligvarebutik. På trods af udfordringerne, tror vi på, at år 2022 vil vise fysiske tegn på etablering af en dagligvarebutik på hjørnet af Feilbergvej og Gl. Darumvej.

I den forbindelse er det værd at hæfte sig ved den megen presseomtale DAGROFA fik i medierne søndag den 25. juli 2021, hvor netop coronakrisen blev kommenteret og hvor DAGROFA og Landdistrikternes Fællesråd ved Steffen Damsgaard kommenterede på det positive for lokale dagligvarebutikker.

Det er fortsat meget vigtigt, at vi lokalt bakker op om støtten til butikprojektet, gennem flaskeindsamlinger og andre tiltag, da vi på sigt forhåbentlig får brug for pengene. Kommer vi til en dag at konstatere, at vi ikke kan gennemføre projektet, ja så bliver de midler vi har på kontoen overdraget til Foreningslivet i Darum Sogn, og dermed til sognets fælleseje.

*På butiksudvalgets vegne
Lasse Boesen*

Sidste nyt fra Lokalrådet

Lokalrådet havde travlt i maj og juni.

Esbjerg kommune afholdt Visionsmøder med politikere rundt omkring i kommunen. Darum lokalråd havde inviteret dem til at møde op ved Kvindeegen (det lille græsstykke med den store eg ved Sviegade - Gl. Sognevej - Refshedevej)

Det var et virkelig smukt sted at stå, og lige midt i byen. Der var en fin artikel i Jyske Vestkysten dagen efter og midt under mødet blev både Karsten Degnbol og Helle Ertmann fra Darum interviewet af Radio syd. Der kom omkring 30 fra Darum, hvilket lokalrådet er rigtig glade for. Vi fik fokus på manglen på pladser til børnepasning for de 0-3-årige, byggegrunde til forskellige boformer, sundhedsklinik i Darum, cykelsti Darum-Bramming, vores biodiversitetsprojekt og meget mere.

Vores årlige Grundlovsmøde var et godt arrangement med ca. 65 deltagere inkl. 5. klasse og deres forældre, hvilket var færre end normalt. Men det var et pænt antal, når der var forsamlingsforbud på 100 personer og mange ikke var færdigvaccinerede endnu på det tidspunkt.

Der var en god tale ved Karsten Degnbol og også fint med sang sunget for af Poul Erik Futtrup akkompagneret af Hans Henrik Brok. Det var en hyggelig dag, hvilket mange også gav udtryk for.

Lokalrådet havde møde med Esbjerg kommunes Økonomiudvalg i juni, hvor vi havde forskellige punkter på:

Børnepasning: Vi gjorde Økonomiudvalget opmærksom på, at der nu er 21 0-3-årige på venteliste til pasning i Darum. Der har lige været opslået en stilling som dagplejer her, men vedkommende opfyldte ikke alle de strenge krav, der er til dagplejere i dag. Derfor foreslog vi, at EK i stedet enten køber et hus og ansætter 2-3 dagplejere til at

arbejde der eller også, at der etableres en integreret institution i børnehaven Bistadet, så der kan passes børn fra 0-13 år under Darum Børneby.

Vi gjorde også opmærksom på, at med de 14 nye lejeboliger og de 13 solgte grunde på Skråtoften i løbet af det sidste år, så vil der i en del år frem være et øget behov for børnepasning i Darum.

Jakob Lose fra Børn- og Familieudvalget opfordrede os til at skrive til dem, hvordan vi tænker det kan løses. Lokalrådet har efterfølgende mødtes med Darum Børneby, der meget gerne vil samarbejde med EK om at finde en løsning. Lokalrådet har lavet en skrivelse til Børn- & Familieudvalget og regner med, at de arbejder videre med sagen. I brevet har vi understreget over for EK, at uanset hvilken løsning der vælges, ønsker vi at bevare mindst 6 dagplejere i Darum. Vi har fået positiv respons fra 4 medlemmer af Børn- & Familieudvalget, bl.a. Diana Mose. Vi har inviteret udvalget til Darum og afventer svar herpå.

Cykelsti Darum-Bramming: Ønsker vi lige så meget som vi har gjort de sidste mange år. Eller endnu mere pga. at Darum Børneby cykler ud til Kratskellet flere gange om ugen. Vi er derfor rigtig glade for, at den er kommet med i puljen af cykelstier, som Byrådet har søgt statsmidler til. Vi har også ønsket, at der afsættes flere midler på budgettet til budgetforhandlingerne til efteråret, så det dermed bliver muligt at etablere den sidst på året.

Nye byggegrunde: Vi skal snart have peget på nye steder at byggemodne, da salget af grunde i Skråtoften går så hurtigt. Økonomiudvalget fortæller, at de til efteråret planlægger opkøb af byggegrunde for de næste 12 år, så vi arbejder på at give indspark hertil inden da.

Sundhedsklinik i Darum: Vi vil gerne have en sundhedsklinik i Darum, og foreslår at den kommer til at ligge sammen med nye seniorbofællesskaber. Darum lokalråd blev efterfølgende indkaldt til møde med Sundhedsudvalget

sammen med 3 andre lokalråd for at drøfte etablering af sundhedsklinikker. De har allerede etableret klinikker i Bramming og Gørding, og arbejder på at etablere flere klinikker i haller rundt om i kommunen.

Vores forslag om at etablere det i forbindelse med seniorbofælleskab eller seniorboliger var EK også åbne overfor. Vi arbejder videre med det.

Så må vi se, hvor det kan lade sig gøre.

Kaffepenge (lokalrådets tilskud fra EK på 6500 kr årligt): Politikken med at der gives et grundbeløb + x antal kr. pr. indbygger er der foreløbig ikke ændret på. Vi har ønsket at alle lokalråd får det samme beløb, eller at vi i det mindste får et højere grundbeløb. Der er ikke ændret på beløbet i mindst 10 år.

Vi indsender følgende punkter til budgetforhandlingerne: Cykelsti Darum-Bramming, flere pasningsmuligheder af 0-3 årige. Når det kommer med til budgetforhandlinger, kan politikerne vælge at sætte penge af direkte til et projekt, således at dette projekt ikke indgår i det store billede – altså at cykelstien ikke er et nummer i en lang række af cykelstionsker, men et specifikt projekt.

Dermed er der jo ingen garanti for at det kommer med i forhandlingerne og ej heller, at forhandlingerne kaster penge af til vores projekt. Men det er førsket at Darum lokalråd har fået penge til et projekt, så.....

Lokalrådet afholdt som nævnt i sidste blad visionsmøde d. 25.8. Mødet afholdtes som en del af en fælles familie- og borgerdag i Darum i samarbejde mellem Darum børneby, Darum IF og lokalrådet. Det var os en stor glæde at afvikle en sådan fælles dag.

Regnvandssøen: Indvielse og navngivning - se andet sted i bladet.

Som Partner med Nationalpark Vadehavet har Darum lokalråd fået mulighed for at uddele Nationalpark Magasinet til alle i Darum. Det vil derfor lande i din postkasse en af dagene. Læs f.eks. om "Darum-børn vandt med dejlig vadehavscollage". Eller om "Trækfuglens atlantiske motorvej", som fører forbi Sneum Digesø.

Darum lokalråd afholder Årsmøde tirsdag d. 9. november kl. 19.00 i Darum kultur- og fritidscenter.

Helle Ertmann

Fra Sognearkivet

Mindestenen i Darum for H. F. Feilberg

I efteråret 2019 blev Darum Sognearkiv pr. mail kontaktet af en efterkommer af H. F. Feilberg. Tipoldebarnet Margaret (Feilberg) Hodgins fra Canada, der på nettet (arkiv.dk) havde fundet et billede af Edel Feilberg, datter af H. F. Feilberg, ønskede flere oplysninger. Margaret Hodgins mor havde altid udtrykt en stærk stolthed over de danske aner. I løbet af mailkorrespondancen gik det op for mig, at Margaret Hodgins ikke vidste, at der i Darum er en mindesten over H. F. Feilberg, der var præst i Darum fra 1876 til 1891. Blandt andet den mailkorrespondance satte mig på sporet af historien bag mindestenen i Darum. Der vil næste år komme en længere og uddybende artikel i Lokalårbogen for Bramming-Egner.

Mindestenen står i umiddelbar nærhed af Darum Præstegård på hjørnet af Gl. Darumvej og Feilbergvej. Men mindestenen er ikke kun - som man kan tro - et minde over Feilbergs tid som præst i Darum. Det er primært et minde sat for ham på grund af hans virke som folkemindesamler og forsker.

Den 6. august 1939 på Feilbergs fødselsdag blev stenen afsløret ved en vældig festligholdelse

" ... og fik god Tilslutning - endda Vejret var skyet og truede med Regn."

Stenen blev doneret af Historisk Samfund for Ribe Amt, som Feilberg selv havde været med til at stifte.

I dag ville man muligvis betegne Feilberg som et renæssancemenneske. En person med mangesidede interesser, der ubesværet var i besiddelse af både en humanistisk og naturvidenskabelig indsigt og forståelse.

Tilmed havde han ikke blot boglige og forskningsmæssige evner, men var også kendt som en særdeles dygtig metalarbejder og fik en drejerbænk installeret i præstegården. Efter sigende kunne smeden i Darum sige, når folk kom til ham med noget klejnsme-

de-arbejde: " ... nej, det må du gå til præsten med." Det hedder sig også, at skrædderen fra nabosognet måtte til præsten i Darum for at få sin symaskine ordnet.

Jeg sendte Margaret Hodgins et billede af mindestenen, som hun blev glad for og det blev endnu en brik til hendes families historie. Arkivarbejde over Atlanten!

Darum Sognearkiv

Elisabeth M. Rasmussen

T: 21236505

M: sognearkivet@darum.dk

www.darumsognearkiv.dk

Kilde: Kristensen, M (1923), H. F.

Feilberg: Hans Liv og Gærning, Gyl-dendal

Mindestenen i Darum over folkemindesamleren H. F. Feilberg (Foto E. M. Rasmussen, 2019)

Nyt fra Børnebyen

Nye legeredskaber i børnehaven

I begyndelsen af august ankom flere nye legeredskaber til Bistadet. De er nu monterede, og børnene i børnehaven kan få tanket bilen – med både benzin og el - og efterfølgende få den vasket i den nye vaskehal. Sammen med et nyt

udekøkken, musikinstrumenter og et par nye heste med tilhørende vogn, er de nu en del af udeområdet i børnehaven. De er straks taget i brug og giver både nye lyde og lege på legepladsen.

Arbejdsdagen

Mandag d 9/8 var alle interesserede indbudt til at deltage i den årlige arbejdsdag i Darum Børneby. Fra morgenstunden åbnede sluserne for et gigantisk regnvejr, men vi tog chancen og holdt fast i arrangementet. Kl. 16.00, hvor de første arbejdsfolk indfandt sig i skolegården, strålede solen, og der var i løbet af kort tid en pæn flok samlet. I alt var ca. 75 personer tilmeldt - halvdelen voksne og halvdelen børn. Børnebyens afdelinger havde planlagt forskellige opgaver, som i år var nedskrevet på papir. Så var der bare tilbage at beslutte sig for, hvilken opgave man ville give sig i kast med og få sit navn skrevet på opgavelisten.

Hurtig bredte en summen af maskiner og snak sig rundt i alle krogene af børnebyen. Alle deltog med en ihærdig indsats for, at Børnebyen også fysisk skulle være klar til første skoledag - og til de mange der nu er vendt tilbage efter ferie også i børnehaven, SFO og Klub. Og klar det blev vi!

Også klar til at afprøve det nye bålsted bag klubben, hvor Daniel og Lone sørgede for, at der var pølser på grillen til

alle fremmødte. En hyggestund og en velfortjent afslutning på en fælles indsats. Tusind tak til alle jer, der mødte op og gav en hjælpende hånd! Det betyder meget for vores børn og personale, at de kan møde ind til en børneby, der

også fysisk er dejlig at være i. Og så har det stor værdi for børnene at opleve, at vi hjælper hinanden med at passe og pleje området.

Første skoledag

Onsdag d. 11/8 tog børnebyen så fat på det nye skoleår. Kl. 8:00 var personale, forældre og børn klar til morgensang, flag og velkomst i skolegården. Forventningens glæde og diverse sommerfugle blander sig mellem hinanden sådan en første skoledag og stemningen var også i år helt speciel denne morgen.

Efter morgensang gik 1. klasse med Mette og Iris ind i klasselokalet ved siden af den ellers så velkendte dør til 0. klasse. På stolene var sat navneskilte, så hvert barn fandt hurtigt sin nye plads. Efter en kort velkomst fik børnene til opgave at folde og skrive et navneskilt, som derefter blev farvet rigtig flot. Nogle børn nåede at finde og læse i en bog, mens

de sidste blev færdige med navneskiltet. På bordene lå også en morgenmappe, som skulle have navn og dekoreres.

En mappe, som børnene hver morgen skal starte med at lave opgaver i. Hurtigt var den første time gået, og forældrene var igen ude ad døren. At dømmen ud fra fortællingerne ved afhentning har det været en rigtig dejlig 1. skoledag i 1. klasse.

Den nye skole

Allerede den 25/8 var Børnebyen klar til at vise deres første projekt i den nye skole. Dørene åbnedes kl. 16:00 for alle interesserede, og der var mulighed for at få et indblik i, hvordan udstillinger tænkes ind i det arbejde, der foregår på skolen. Udover udstillingen, blev årets første forældremøde også afviklet den eftermiddag. Vi ser frem til igen at kunne samles i Børnebyen og være tættere på den hverdag, som er så stor en del af Darums børneliv.

*På vegne af Børnebyens bestyrelse,
Tina Melton og Dorte Hjort*

Nyt fra FDF

Så er sommerferien ovre og vi skal nu i gang med en ny FDF-sæson. Vi glæder os meget til en ny sæson, vi håber rigtig meget, at vi ikke skal generes af covid-19 i denne sæson.

Vi har denne sommer haft en rigtig dejlig sommerlejr. Der var børn fra alle vores grupper der deltog i årets sommerlejr. Det var en lejr med lange gåture og 'mellem-overnatninger' i shelter inden ankomst til hytten, for de store, hygge ved lejrball og mange akti-

viteter for alle. Der var mange af vores mindre og små medlemmer der aldrig havde været på en lejr og det var første gang de skulle finde ud af, hvad det ville sige at skulle sove sammen med vennerne og ikke familien... og det var lidt en udfordring for nogen, men de var så megaseje og klarede det så godt, dog måtte de mindste medlemmer på 3-5år gerne have en forælder med. Sådan kunne alle, der ville med, komme med. Vi havde spurgt sognepræst Thea om hun ville komme og holde en andagt for os, men hun blev forhindret, og der var sørget for, at der kom en anden i stedet. Vi fik lov at møde præst Simon fra Ribe. Han havde aldrig prøvet at være ude som præst på sådan en lejr, men han var så god, han fangede alle med sine ord og der var noget vi alle, store som små, kunne spejle sig i. Stort tak til Simon.

Sct. Hans blev det heldigvis til i år. Det var en "light" udgave, for pga. alle de forskellige restriktioner, der har været, kunne vi ikke helt finde ud af hvad retningslinjerne ville være, når

dagen/aftenen kom. Der var sørget for, at der kunne købes sodavand, øl, kaffe og kage. De små og unge kunne riste en skumfidus over bålet og som traditionen nu er hos FDF Darum, så kunne bålet ikke tændes uden det skønne fak-

keloptog. Vi havde spurgt Thea, om hun skulle have lyst til at være årets bål-taler, og det ville hun gerne. Hun blev dog forhindret på selve dagen og sendte i stedet sin far, Lars Bom, afsted til os for at læse den gode tale op, som hun havde skrevet. Mange tak for oplæsningen til Theas far. Vi vil gerne sige tak til Thea, fordi hun har sørget for at sende så gode mennesker i hendes sted. Vi glæder os meget til at hun igen er klar på en tale, andagt eller noget helt tredje.

Næste år er der igen landslejr for de store. Vi begynder så småt med forberedelserne nu, selvom lejren først afholdes d. 6.-15. juli 2022. Vi håber, at mange af vore medlemmer sætter kryds i kalenderen nu, så de ikke kommer til at gå glip af en rigtig fed tur.

Vi vil sige stort tak for de kr. 7.800, som er blevet tildelt os fra Rotary Bramming. Det var en meget flot overraskelse vi fik.

Lodsedler skal vi også have solgt i år. De

sælges d. 6. oktober 2021. Vores medlemmer vil igen gå rundt i byen for at hilse på borgerne og vi håber, at Darum igen vil støtte FDF Darum, så vi kan lave flere oplevelser for medlemmerne. Vi håber, at I vil tage rigtig godt imod vores unge mennesker.

Der er blevet lavet en smule om i vores mødetider. Fremover vil det se sådan ud:

Numling 3-5 år,
sidste søndag i måneden
kl. 10.00-12.00 (januar-oktober).

Pusling førskole -0. klasse
hver onsdag kl. 16.30-18.00.

Tumling 1.-2. klasse
hver onsdag 16.30-18.00.

Pilte 3.-4. klasse
hver onsdag kl. 18.15-20.15.

Væbner 5.-6. klasse
hver onsdag kl. 18.15-20.15.

Seniorvæbner og senior
7. klasse – 18 år
hver onsdag 18.15-20.15.

Vi håber at den ny sæson vil bringe mange gode arrangementer og oplevelser for både medlemmer og borgerne i Darum.

Linette Atzen

Sognekalender

...det sker i byen bag diget...

September 2021

07.09. kl. 14.00: Åbent sognehus - Samvær med kaffe/te og brød. Organist Tina Horsbøl & Bente Kjøller spiller til sensommersange.

21.09. kl. 15.00: Ordinært menighedsrådsmøde i sognehuset.

23.09. kl. 14-16: Litteraturkreds "Under en strålende sol" - se side 8

30.09. kl. 19.00: Foredragsaften i sognehuset v/ Søren Holst - se side 8

Oktober 2021

03.10. kl. 10.00: Høstgudstjeneste og konfirmandintro - se side 9

12.10. kl. 14.00: Åbent Sognehus om "Ældrerådet i Esbjerg kommune"

12.10. kl. ? : Ordinært menighedsrådsmøde i Sognehuset

24.10. kl. 10.00: Børne- og familiegudstjeneste i Darum Kirke - se side 2

November 2021

02.11. kl. 19.30: Aftenmøde i sognehuset: "En sønderbydreng fortæller" ved Kresten Pedersen, Darum Sønderby - se side 9

09.11. kl. 14.00: Åbent Sognehus med gæst, Elisabeth Rasmussen, Darum fortæller om Lokalårbogen 2021, der udgives af hvert år af Lokalhistorisk Forening for Bramming-egnen. Om indlæg fra Darum - se side 9

18.11. kl. 14-16: Litteraturkreds - se side 10

21.11. kl. ? : FDF`s Julestue i Skovhytten på Videkærvej

23.11. kl. 15.00: Ordinært menighedsrådsmøde i sognehuset.

December 2021

07.12. kl. 14.00: Åbent sognehus: Julemøde med Sognepræst Thea Laukamp og organist Tina Horsbøl og Bente Kjøller. Juletraktament ved kaffeholdet.

Læsekredsen i Sognehuset, onsdag i ulige uger fra kl.14.00 – 16.00.

Vel mødt – læsekreds er for alle.

Kontaktperson: Hanne Sørensen, tlf.:7517 9582 / 2163 5397

Strikkecafé i Sognehuset: Mandag i lige uger fra kl.19.00- 21.30

Vel mødt - strikkecafé er for alle!

Tove Hansen, tlf: 5054 3644 og Hanne Landbo Christensen, tlf: 2175 85 75

Gudstjenester i Darum Kirke

5. september 14. søn. e. Trin.	10.00	Thea Laukamp
12. september 15. søn. e. Trin.	9.30	Charlotte Rossel m. praktikant
19. september 16. søn. e. Trin.	9.30	Thea Laukamp
26. september 17. søn. e. Trin.	9.30	Elise Balslev
3. oktober 18. søn. e. Trin.	10.00	Thea Laukamp Høstgudstjeneste
10. oktober 19. søn. e. Trin.	10.00	Thea Laukamp
17. oktober 20. søn. e. Trin.	9.30	Elise Balslev
24. oktober 21. søn. e. Trin.	10.00	Thea Laukamp Børne- og familiegudstjeneste
31. oktober 22. søn. e. Trin.	9.30	Thea Laukamp
7. november Allehelgensdag	10.00	Thea Laukamp
14. november 24. søn. e. Trin.	10.00	Thea Laukamp
21. november Sidste søndag i kirkeåret	9.30	Charlotte Rossel m. praktikant
28. november 1. søndag i advent	9.30	Thea Laukamp m. praktikant
5. december 2. søndag i advent	9.30	Thea Laukamp
12. december 3. søndag i advent	10.00	Thea Laukamp

Der er altergang, når gudstjenesten finder sted kl. 10,
dog ikke på 2. helligdage.
Gudstjenestetidspunkterne kan også ses på www.sogn.dk/darum